

An auld one

Wie in één land leeft, is een gevangene. John Donne

Het was nog laatwinters koud, kort voor zonsopgang, deze dag in de eerste week van mei. In weerwil van het tijdstip leek de dag te aarzelen om te beginnen, de oostelijke hemel tintte voorzichtig in een kil lichtgrijs, alleen de rondom de lage top van de Benn Boirenach dwarrelende nevelvelden vingden wat flets zonlicht. Hier, in de schier ondoordringbare verwilderde strook anoniem bos, was het nog nacht.

Bijna op de tast vorderde hij, diep gebogen, door de 12 hectare langwerpige, dichte wildernis van kromgegroeide en verstrengelde Scots pine, lariks, taxus, lijsterbes, en dode varens. De zompige bosbodem van al meer dan 100 jaar rottende naalden en bladeren omklemd met iedere stap zijn laarzen. Af en toe zakte hij weg tot aan de knieën. Het leek of hij geen meter verder kwam, alsof hij steeds in dezelfde voetafdrukken stapte. Iedere tien minuten

even blijven staan, even oprichten, de rug ontspannen, de Sauer tegen een stammetje zetten. Af en toe even leunen tegen een van de vele metershoge blokken graniet die ooit naar de bodem van het dal waren gerold en nu opgeslokt lagen in die on-Schotse groene jungle. De wind leek soms van alle kanten tegelijk te komen. Hij kon er geen peil op trekken maar volgde zwijgend de aanwijzingen van Alec, die nimmer enige twijfel kende.

Kans

Ruim een half uur later. Door de open plekken tussen de boomtoppen die hem af en toe een blik op de nu lichtgrijze hemel boden, zag hij de lucht opnieuw betrekken. Uit losse flarden wolken die eerst nog de top van de Boirenach leken te strelen, begon gestaag wat miezerregen te vallen die nog uren zou aanhouden. Want dat was voorspeld en wat hier in the Highlands voorspeld werd klopte meestal, tenminste als het over regen

ging. Twee uur, had Alec gezegd, nee, bevelen, *two hours fur sunrise* moet je in de bosstrook zijn en uit de moor, en vooral uit *zijn* zicht zijn. Want in open veld? *Nae a chance*. Alleen vanuit de dekking, alleen dan heb je kans, en dan ook nog als je geluk hebt. Hij is nu oud, alleen in het duister staat hij in de moor, hij weet dat overdag alleen het bos veilig is, daarom is hij zo oud geworden. Hij zal al aan de windkant staan als het licht wordt. Alec had hem aangekeken, op zijn schouder geklopt: *and then you will be there 'n' hauld fur him*.

Afgescheurde strook vloerbedekking

Het licht dat nu de top van Boirenach bereikte, onthulde langzaam de zo vertrouwde vorm van een afgesleten kies, maar het moor bleef nog een antracieten duisternis. In de verte schold een ree, hij hoorde het gekekker van een eerste grouse; een geschrokken bonte specht vloog met zijn kenmerkend gehinnik uit de dekking. Het geluid leek het hele bos te vullen. Hij wachtte lang en ontwaarde vanuit de dekking de bosrand, daarvoor de moor in schaars licht nu en een raster, al lang vervallen. Hij wist dat je vanaf de

top van de Benn deze naamloze, vergeten en verwaarloosde bosstrook waarin hij nu voorploeterde als een afgescheurde strook vloerbedekking in de Glenn kon zien liggen. Van daar af leek het niet groot, maar in die vloerbedekking zelf was het nu verdomd zwaar toeven. Opnieuw schold een ree, zwaarder nu. Zijn bok? Alec had hem gewaarschuwd: *That buck of yourrs! He's an old one now, auld 'n' clever whith mind*.

Grouse

Het was nu dag geworden, het moor had zijn kleur herwonnen op de nacht, de scherpe contouren van rotsblokken tekenden zich af tegen de helling, afstand schatten leek niet mogelijk. Hij tuurde langdurig over de moor, verstarde ineens, dook ineens. Zo'n 250 meter verder langs het raster, honderd meter uit de rand van het bos, stond de bok, *liep* de bok, traag maar beslist richting bosrand. Hij had geen tijd meer, laadde voorzichtig de Sauer door.

De bok moest nu zo'n 7 of 8 jaar zijn, hij had hem hier eerder gezien, 5 jaar geleden, toen hij voor de voet op de grouse had gejaagd met Alec. Ze hadden hem overlopen - zelden kwamen hier mensen. De jonge bok was scheldend afgesprongen, ongecontroleerd de bosrand in gestuiterd, het raster had ervan nagetrild. In samengebalde woede bleef hij nog lang schelden. Hoog op, *good hillbuck* had

Alec gezegd. Hillbuck? 'Korte oren, lange stangen'. Alec wees naar boven, *'because of the cold up ther'*. 'Mooie voor mij over een paar jaar', had Terwildt gelachen. 'Daar houd ik je aan', had Alec gezegd, *'I mean that!'*

Tol

Ieder jaar in mei kwam er sedertdien een handgeschreven brief, Alec was computerloos. *'Your buck is still there, waiting for you'*, luidde de boodschap. 'Next year', had hij geantwoord, het jaar daarop opnieuw. Alec had aangedrongen. *'Elk jaar zal het moeilijker worden, hij laat zich nu al bijna niet meer bij daglicht zien.'* 'I know, I'll get him', had hij zonder veel overtuiging teruggeschreven. Dit jaar, half maart, had Alec hem plots gebeld, gebeld! Voor het eerst, een zware hijgende raspande stem. *'Is that you Alec?'* Of hij nog een keer kwam? *Oh Turrwaildt that would be grrreat!* Alec was ziek geworden. Uiteindelijk eiste het leven, dat al jaren opgevrolijkt werd door een dagelijkse royale mix van nicotine en als malt verpakte ethanol, zijn tol. Hij hoestte de longen uit zijn lijf, was zich bewust van zijn langzamerhand verdampende geest, maar koos desondanks voor nog meer sloten *booze* als medicijn. Tegen zijn angst, vertelde hij, maar het zoog hem verder in de diepte van een volstreekte duisternis. Hij wist het, zei hij. *'Anyway... There'a time fur everythin'*.

Toch, een aansporing, zijn stem leek te breken: *Everything's changing here quickly Turwildt and, by-the-way Turwildt, er liepen nog veel en goede andere bokken op het estate. Yourrrs is still there, the Turrrwaildtbuck.* Hij zou het een eer vinden om hem bij die bok te brengen. Dus was Terwildt gegaan.

Roedeltje stags

De miezerregen drong nu door zijn kleding. Hij zweette, de tweed hing als lood om zijn lijf. Op handen en voeten bewoog hij zich behoedzaam richting bosrand, naar het raster, boog wat takken opzij, pakte de Bushnell, zocht weer de moor af. Onderaan de helling van de Boirenach, een roedeltje stags! Maar het was geen tijd voor herten, en kroop verder. Hij rustte even uit, dacht terug aan de eerste avond dat hij hier weer was, na al die jaren van uitstel. Het liep al tegen de schemering toen hij de kronkelweg in de richting van Alec's cottage opreed. Het huis lag wat verscholen in een dal, de zware olmen die hij alleen kende als kale staken in oktober, straalden jong groen uit. Toen hij de motor uitschakelde bleef het even doodstil tot de honden aansloegen. Niemand leek zich bewust te zijn van zijn aankomst, hij liep naar de kennels, zag de honden, herkende ze, schrok. Joe, die hese zwarte Cocker, was nog maar een schim van dat ongeleide projectiel van toen. Het dier zocht hem met blinde matglazen ogen, kwispelde voorzichtig;

Hermann, de Draadhaar, die nu ook zo'n 10 jaar moest zijn, strompelde naar de tralies, een hese blaf, een grijs, verdrietig masker zocht Terwildt's hand, plukken wratten groeiden op de hangende oogleden, maar de hond leek er niet onder te lijden. Raar ras. Het hok van de Labrador was leeg... Was toen al over de acht dacht Terwildt. Zolang gaan ze hier niet mee, veel wordt ze bespaard. Dacht aan Claude die al weer een paar jaar dood was. Nergens is de onverbiddelijkheid van de tijd zo manifest voor een jager als in het verval van zijn honden.

No nonsense-bokken

Ineens: *Turwildt!* Alec had hem bij de schouders gepakt. *You haven't changed at all!* Hij schrok opnieuw van wat hij zag: een fletse schim van wat ooit Alec was. Hij zou moeten zeggen: jij ook niet, maar koos voor: *nice to meet you again Alec!* Dat is eerlijker, dacht hij en daarbij: Alec is niet gek. De eerste dag was Alec meegegaan, hij was erg traag geworden, maar wist nog goed wat hij kon en deed. Als altijd tijdens het stalken beperkte hij zich tot het hoognodige repertoire: *left, right, wait, shoot'm,* soms, als iets te lang duurde naar zijn zin, aangevuld met *please.* Hij had Terwildt een paar goede kansen geboden, op aardige, Schotse no nonsense-bokken, steeds volgens het stramien: met de Land Rover naar de moor, ver spotten, naderen, aanspreken

en schieten aan het eind van een professioneel uitgevoerde stalk. Maar het kostte de man steeds meer moeite. *And Alec... the Buck? Tomorrow.* Die dag hadden ze een vlak stuk moor genomen, langs die strook bos. Een sombere dag, af en toe brak de zon in pokken licht uit de donkere wolken, die stroken moor deden oplichten in scharlaken, olijfgroen, okergeel, felgekleurde vlekken in een bed van antraciet veen. Hier bokken, Alec? Hier *stalkin' for my buck?* Geen enkele moor is wat hij lijkt, had Alec gezegd, *you'll see.* De moor bleek doorsneden met een grillig patroon van beekbeddingen, slenken, sleuven, *good for the stalking.* But, *not to much of a chance for a buck today,* had hij geantwoord. Achter een glooiing lag onverwacht de strook bos, hij bleef er ver vandaan.

Nergens is de onverbiddelijkheid van de tijd zo manifest voor een jager als in het verval van zijn honden

Twee korren

Ze hadden later tegen een klein heuveltje gelegen, uit de wind, Alec had een bok gespot. Sterk, zwaar... *'The buck?' 'Don't know, not sure. But you want 'm, this one, well... he's good anyway?'* OK! Ze hadden een lange weg genomen, onder de wind door een uitgeslepen beekbedding, hadden kruipend twee korren opgestoten. Terwildt was alle gevoel voor richting kwijtgeraakt, maar ze waren plots toch op een verdiepte plek gekomen waar achter de rand een bok stond, tussen twee rotsblokken, nog geen honderd yards, maar niet dwars, Terwildt had het borstbeen goed in het dradenkruis.

It's him?
No!
Shoot'm?
Maybe, not like this!
Ook hier gold: blad, anders niet. De bok was afgesprongen. Daarna had hij gevraagd of Terwildt het erg vond om naar huis te gaan, *'so tired you know.'*
'No problem.'
Nog één dag. Alec had lang geleden een kleine hoogzit neergezet, had hij verteld, aan rand van het bos waar de bok regelmatig uittrad, *but only at night.* De reis terug naar de cottage was een kwelling voor Alec, hij ademde zwaar alsof hij het membraan van een kindersaxofoon in zijn strottenhoofd had, was lijkkleek. Of Terwildt wilde aanzitten morgenochtend? Lachte gemelijk. Terwildt kende Alecs ideeën:

'Highseats are for queers and fat Germans.' Ga alleen dan, maar je hebt maar één kans, stalken *door* de strook bos, en dan *shoot'm in the open,* vanuit het bos, de enige dekking onderin de Glenn. Hij grinnikte: *'Kinda' heavy for a not too young man.'*
'Thanks Alec...'

Voor alles een tijd

Hij haastte zich door de dekking, moest nu ongeveer op de plek zijn waar hij de bok wist, nog een vijftig meter, liet zich zakken, schoof over het naaldtapijt in de richting van het oude raster, boog wat takken uiteen, dook in elkaar. Op nauwelijks tachtig

VERHALEN

meter zag hij de bok staan, messcherpe contouren tegen het donkere veen, nog nauwelijks verhaard. Hij aasde rustig, stapte, bleef staan, wierp routineus op, wist van geen bedreiging, *kwam langzaam dichterbij*, recht op hem af. Nog dichterbij. Hij streek aan tegen een kale post van het raster, bracht de kijker naar zijn oog, draaide terug, 4 x is nu goed, af en toe zag hij de huid van het dier trillen, kon nu goed aanspreken, zag hem, *de bok*, kon niet missen, nog steeds hoog op, minstens twee maal oorhoogte, maar oren waren hier toch klein? Mooi, goed gepareld. Maar spits! Hij klakte met zijn tong, de bok verstijfde, zekerde, bewoog de kop heen en weer als een fixerende roofvogel, schijnaasde weer, trok aan, zakte iets door zijn poten, spande aan, toonde even blad, wilde afspringen. Nu, dacht hij. Het dier stierf in de klank van het schot. Wie, na gejaagd te hebben de Highlands weer achter zich laat en zich in de maalstroom van het alledaagse verkeer mee laat zuigen richting Newcastle, die grauwe stad aan de Tyne, als opmaat voor de terugkeer naar het vasteland van Europa, is ervaringen rijker die hij alleen maar met gelijkgestemden kan delen. Ze dronken die avond samen de bok dood in het besef dat in Schotland voor alles een tijd is. Alec stierf twee weken na *Turwaildts buck*. ■

